

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroško ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikiem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Šulverein pa deželni odbor.

V 19 seji štajarskega deželnega zbora dne 18. januarja t. l. je prišla na svetlo čudna prošnja krajnega šolskega sveta na Slatini, naj bi dežela z 2000 gld. podpirala zidanje nove „šulvereinske šole“ v Slatini. Čudna prošnja je to in sicer zato, ker tisti, ki so jo pisali, niso niti pomislili, kaj da pišejo. Tam namreč pravijo zviti Slatinski očetje, da je ljudstvu nemški jezik neobhodno potreben, ker „brez nemščine si ljudje ne morejo poštenega obstanka priboriti“, to je: se ne morejo preživiti.

No vsak pameten in pošten mož mora temu oporeči. Saj je v obče znano, da se godi najhujše Slatinskim nemško-liberalcem; ako je tedaj nemščina tako zveličavna, zakaj pa njim ne pomaga? Nadalje pravijo v isti prošnji, da je nemška šola potrebna zavoljo topličarjev, da bodo na Slatini imeli dosti nemških dekel; pravijo namreč v prošnji: „Nova (nemška) šola bo tedaj izbrano pripravilišče za služabnike v Slatini“. To je pa že cela nesramnost! Ali imajo tamošnji pošteni kmetje za to svoje otroke, da bodo oni Slatinskim topličarjem (dandanes večinoma judom) stregli? Je-li poklic šole izgovajati deklet in klapce? To je žaljenje celega slovenskega naroda, žaljenje vsakega poštenega kmeta!

Takih reči še je v isti prošnji več, in ni tu prostora jih naštevati; samo to še je omeniti, da ima šola, ko bode s pomočjo davkoplačevalcev izdelana, ostati nemškemu šulvereinu v last.

Na to je ugovarjal dež. poslanec g. Jerman: „Jaz se izrečem proti temu, da se dovoli nemškemu šulvereinu 2000 gold za zgradbo nemške šole v Slatini, in sicer iz tehničnih vzrokov. Jaz sem proti temu, ker se subvencija dovoljuje nemškemu šulvereinu, med tem ko za podporo Slatinski krajni šolski svet prosi, potem pa tudi zaradi tega, ker so v pogodbi med šulvereinom in krajnim šolskim svetom tudi pogoji,

ki nasprotujejo postavi. Jaz mislim, da je potrebno postavnost teh pogojev preiskati, slavni dež. zbor bi utegnil nekaj skleniti, kar bi znalo nepostavnost odobravati. Sicer ne bom delovanja nemškega šulvereina pretresal, ker želim daljnih razprav.

Da govorim o reči, omenim pred vsem, da je v Slatini ali prav za prav pri sv. Križu eden četrt ure od Slatine ljudska šola za dečke in dekleta. Ta šola je za 566 učencev premala; tedaj je razvidno, da se mora šola razširiti. Kolikor je meni o pogodbi med nemškim šulvereinom in Slatinskim krajnim šolskim svetom znano, se je o razširjenju one šole sklenilo, da mora občina zemljišče brezplačno dati, da mora šola ostati lastnina nemškega šulvereina, da mora biti javna in da mora biti nemški podučni jezik na novi četirirazredni dekliški, kakor tudi na dosedanji fantovski šoli, in sicer od drugega razreda naprej in potem smeje se slovenščina le kot učni predmet učiti.

Potem bi v dosedanjem šolskem krogu bili dve šoli, ena 4razredna dekliška šola, lastnina nemškega šulvereina in 4razredna fantovska šola, lastnina občine Slatina. Druge razun teh dveh šol ne bi nobene bilo v celem šolskem okraju, in posebno ne bi nobene šole bilo, kjer bi se slovenska mladina v slovenskem jeziku podučevala. (Dalje prih.)

Kmet, njegovo veselje in trpljenje.*)

Res lep in časti vreden je kmečki stan. Kakor vsak stan, tako je tudi kmečki stan od Boga postavljen. Že v starih časih se je kmečki stan srečen in častljiv imenoval. Toda s tem se hoče reči, da se le pravi in umni gospodar sme med srečne šteti.

*) Da-si bralec ne najde v naslednjih vrstah nič kaj, kar bi mu bilo novo, vendar pa smo jih radi le-sem uvrstili, ker jih je napisala žuljeva, kmečka roka — kmet, ki je vesel, da je kmet in to je lepo. Bog daj več tacih! Ured.

Ali morda ni tak kmet srečen, kateri s svojo družino na svojem posestvu stanuje, ter svoj kruh je? Tudi kralji in cesarji kmečki stan visoko spoštujejo. Kitajski cesar je imel lepo navado, da je vsako leto enkrat oral v spodbudo kmečkega stanú. Tudi rajni naš cesar Jožef II. je enkrat na Moravskem polju oral.

V prvih časih seveda še ni bilo tako, kakor današnji dan, ko še kmet ni imel lastnine ali svojega. Zraven tega pa še je bila takrat na zemljišču, katero mu je bilo obdelovati, veliko pravic in davkov, kar mu je večinoma vse njegove pridelke požrlo.

In takrat se je kmečki stan pogreznil v revščino in nevednost, iz katere še se do današnjega dne ni mogel do cela izkupati. Meščani so ga začeli sovražiti in črtiti, čeravno so se od njega dobro redili in mastili. V nekaterih deželah še se dandanašnji znajde kmečki stan v sužnosti ter je drugim stanovom pod jarmom.

V začetku tega stoletja so se pri nas vendar kmečkega stanú usmilili, ter mu večinoma njegove prejšnje izvirne pravice podelili. In sedaj si zamore vsak kmet čast in slavo pridobiti, ter svetu pokazati, da je njegov stan res važen in imeniten, kateri nam skrbi za našo vsakdanjo telesno hrano. Kdo pa bi nam prideloval potrebnega kruha, če bi kmeta ne ne bilo? Kdo redil živino, katera nam daje tečnega mesa, tople obleke in še veliko druga?

Zares, ko bi kmečkega stanú ne bilo, bi ne mogli drugi stanovi na svetu obstati. Kmečki stan je torej, smemo reči, podlaga drugim stanovom, ker stavijo drugi stanovi le na kmečki stan svoje zaupanje ter pričakujejo od njega, česar jim je potreba.

Kmečki stan pa ima zares tudi velike dolžnosti, da sebe preredi, ter še za druge skrbi. Največji podpiratelji kmečkega stanú pa so naši č. g. duhovniki. Oni tako rekoč kmečki stan vzbujajo iz prejšnjega spanja k novemu življenju, ter mu varujejo njegove pravice, kar je v njih moči. Dragi slov. kmetovalci, teh se toraj držite in poslušajte njih dobre svete, ker vam dobro želijo. Varujte pa se tistih nemškutarskih kričočev, kateri vas le v svoje zanjke lovijo, ter vas pogubiti želijo. In če se pokaže v kateri slovenski vasi le iskra nemščurstva, skušajte jo koj zadušiti, ker se ogenj, ki že plapola, težko da pogasiti. Vsak kmet ima nalogo na svojem zemljišču pridelovati zrnje in rediti živino. (Konec prih.)

Družba sv. Mohorja.

Prav blizu je čas, ko bodo velečastiti gospodje poverjeniki zapisnike Mohorjevih družnikov za leto 1887 sklenili in družbinemu odboru v Celovec odposlali. Nabira udov se nam-

reč konča z zadnjim dnevom tekočega meseca. Zategadelj vse častite stare ude in rodoljube, ki mislijo na novo pristopiti, prijazno opominjamo in nujno prosimo, naj se podvizajo in letnino svojim poverjenikom oddajo, da bode tem mogoče, svoje vpisovalne pole o pravem času skleniti. Po opravljenem redu (točka 2) se oni, ki se ne da vpisati do konca februarja, ne more več šteti za uda, ampak dobi za poslani denar samo toliko bukev, kakor po bukvarnicah. Zakasneni redno zapisovanje dokaj zavirajo in mnogo več truda prizadevajo. Tudi zamore družba marsikaj prihraniti, ako že do srede marca izvé, v kolikih iztisih da se imajo družbine knjige tiskati.

Med letošnjimi knjigami dobé čestiti družniki jako lepo knjigo, spisano po slavnostnem gosp. katehetu A. Kržiču v Ljubljani, ki ima naslov: „Osmero blagrov na svetu“ in obsega 12 tiskanih pol. Nadejamo se, da bode to dovršeno delo vsem udom dobro došlo. To knjigo bo družba dala trdo v prt vezati za one ude, ki letnini dodajo 40 kr. veznine.

Dobro znamenje in lep dokaz, kako je družba Slovincem priljubljena je to, da se je celó v daljnih krajih, v Ameriki, spominjajo. Nedavno je družbin odbor z veseljem prejel lepo število novih udov, namreč 40 samo iz dveh krajev države Minesota, po č. g. Matiji Bilbanu. Bog daj, da bi se število družnikov pomnožilo tudi letos!

Dopisi.

Iz Lehna na Pohorju. (Šola in krajni šolski svet.) Dozdaj z oštarijo pod eno streho združena šola v Lehnem ima 120 šolo obiskajočih otrok. Mislimo, da je že skoraj vsak občan videl ali slišal, da je šolska izba za gori imenovano število otrok premajhna in ker je zeló nizka in vlažna, za šolo nesposobna. Pa žalibog, malo je takih zdravomislečih občanov, kateri so te napake tudi spoznali, temveč razsrdijo se, ako slišijo, da se bode nov šolski hram stavil. Večina občanov živi v mislih, da se jim bo posrečilo, to zelo potrebno šolo iztrebiti, ker pravijo oni, prišle bodo druge postave, hude vojske, strašna bolezen itd. in zmanjkalo bode otrok. O, vi nespametni! Vi mislite, te nesreče bodo samo nedolžne otroke zadele in vi boste ostali? Vi pričakujete postav, katere bodo šle rakovo pot in rekle: Šole proč? In ta nespametna misel vas je tako zmotila, da ste proti stavljenju šole in da so vam vsi šolski prijatelji trn v peti in jih, akoravno nekatere veliko večji šolski stroški zadenejo kakor vas, sovražite? Ne bodite taki, bodite složni! Sloga jači, nesloga tlači. Ali ni najemnina, katero za najeti hram plačujete, zavržen denar, ako zidanje od leta do leta pre-